

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Alpolgármestere**

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a 2019. évben tervezett kerületszépítő szemléletformáló akciókról**

I. Tartalmi összefoglaló

Kőbánya városképi megjelenése, szépítése, virágosítása, a közterületek tisztábbá, rendezettebbé, esztétikusabbá tétele érdekében, továbbá a kerület lakóinak közösségformálása, környezet- és klímatudatosságának erősítése és fejlesztése szempontjából fontosnak tartom 2019-ben is kerületszépítési és szemléletformáló akciók meghirdetését és programok megtartását.

A Széchenyi 2020 – Környezeti és Energhatékony Operatív Program keretében az Önkormányzat a helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálásra kiírt KEHOP1.2.1 pályázaton 100 %-os intenzitású támogatást nyert a „Zöld Kőbánya – Rajtad múlik” projekttel. A kerületszépítő és szemléletformáló akciók, programok szervesen kapcsolódnak ehhez a projekthez.

1. „TeSzedd!”

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium „TeSzedd!” – Önkéntesen a tiszta Magyarországért elnevezésű, országos, évente március közepén megrendezésre kerülő akciójához idén csatlakozott az Önkormányzat két helyszín megjelölésével. A kőbányai eseményre március 18-án 15 órakor a Korponai utcában és március 21-én délután 15 órakor a Csajkovszkij parkban kerül sor. A szervezők a szemét szedéshez szükséges kesztyűket, zsákokat a helyi koordinátoron keresztül biztosítják az önkénteseknek és az összegyűjtött hulladékot elszállítják. Egy-egy helyszínen minimum 10 fő önkéntes részvételével kezdődhet meg a „futó” hulladék összegyűjtése. A fellelt egyéb – építési stb. – hulladék elszállítását és ezek gyűjtéséhez szükséges szerszámok (lapát, gereblye, talicska) biztosítását a KÖKERT Nonprofit Kft. (a továbbiakban KÖKERT Kft.) végzi.

Az akcióhoz való csatlakozással az érintett területek lakosságát, illetve a közeli iskolák diákjait kívánjuk megszólítani, aktivitásra serkenteni.

2. „Föld Napja”

A „Föld Napja” nemzetközi akció részeként javaslom 2019-ben is a helyi akció meghirdetését, amelynek keretében mind a lakosság, mind pedig a kőbányai iskolák, vállalkozások részére lehetőséget biztosíthatunk környezetük megtisztítására, rendezettebbé tételére.

A lakossági akció időpontjának 2019. április 27. (szombat) napját, az iskolák részére pedig 2019. április 26. (péntek) napját javaslom meghirdetni.

A lakossági akció tervezett helyszínei:

- a) hulladékszedés a Dömsödi utcai erdőben (XVI. kerületi lakosok bevonásával),
- b) hulladékszedés a Hangár utcai erdőben (a BVI közreműködésével),

- c) kutyafuttatók takarítása (lakossági részvétellel),
- d) zöldterület rendezés fa és cserje ültetéssel (lakosság bevonásával).

Az akcióban részt vevő iskolák tanulói az intézményük környezetét tisztítják meg és az iskolai zöldterületeket rendezik.

A korábbi évekhez hasonlóan a Hangár utcai erdős területen a szemét összegyűjtésére idén is a kerületben működő büntetés-végrehajtási intézettel együttműködve kerül sor. Az erdőrészekre összegyűjtött szemét elszállításáról a Pilisi Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészete gondoskodik.

A zöldterület rendezésére a javasolt helyszínek: a) Kápolna utca 7-11. előtti zöld középzsígek, b) Óhegy utca – Kelemen utca sarkánál lévő zöldterület.

A kutyafuttatók takarítási akcióját lakossági kezdeményezésre illesztjük a programba.

A szükséges eszközöket (zsákok, kesztyűk stb.) a Kőkert Kőbányai Nonprofit Közhasznú Kft., a közterületen lévő nagyobb mennyiségű hulladék elszállításához szükséges gépi erőt a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) biztosítja. A programhoz az Önkormányzat 2019. évi költségvetéséről szóló 3/2019. (II.22.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: költségvetés) 4. melléklet 3. pont 3. sora bruttó 1 905 000 Ft összegű forrást biztosít.

Az akcióban részt vevőket – magánszemélyeket és intézményeket – kiültethető növényekkel, virágokkal motiváljuk, amelyeket a Kőkert Kft. biztosít.

3. „Fogadj örökbe egy fát”

Budapest több kerületében és az ország számos városában működő program alapján javaslom, hogy Kőbányán is hirdessük meg a „Fogadj örökbe egy fát” akciót. Az akcióval a társasházakat és a családi házakban élőket, illetve a nevelési, oktatási intézményeket célozzuk meg. Az örökbefogadó a lakóhelye, intézménye közelében a közelmúltban ültetett, fiatal fák három éven át tartó, rendszeres gondozását vállalná. A gondozás az alábbi feladatokat foglalja magában: vegetációs időszakban folyamatos öntözés (min. 100 liter víz/fa, havonta min. két alkalommal), tápanyag utánpótlás, őszi időszakban a zöldhulladék összegyűjtése és a fa törzse körül 1 m sugarú terület gyommentesítése (fatányérozás). Az örökbefogadó vállalja, hogy amennyiben a fa a vállalt gondozás hiánya miatt elpusztul, az újratelepítés költsége az őt terheli.

A facsemeték egyéb kertészeti szakápolási feladatait (korona alakítás, növényvédelem stb.) továbbra is szakember látja majd el, az nem része a lakossági (intézményi) örökbefogadásnak. Az örökbefogadás tényét a facsemete mellett egy kis tábla jelezné, amelyen a fa egyedi azonosítója, az örökbefogadó neve és az örökbefogadás dátuma látható. Az örökbefogadó az Önkormányzattól emléklapot is kap. Az örökbefogadást örökbefogadói nyilatkozat adatlap kitöltésével lehet kezdeményezni. A program részletes kidolgozását a Jegyzői Főosztály Városüzemeltetési Osztálya végzi. A programmal a fák, a nagyvárosi zöldfelületek, a helyi mikroklíma védelmére ösztönözzük lakóinkat, diákjainkat.

4. „Tanösvényséták”

A Felsőrákosi rétek területén kialakított, mintegy 2 km-es tanösvényen a védett terület és közvetlen környezetének legérdekesebb tájait lehet megismerni, az itteni élővilágról, helytörténeti és egyéb érdekességekről hasznos információkat szerezni. A tanösvényre május és szeptember-október hónapokban javaslom kerületi iskolás és óvodás csoportok sétáját megszervezni. A tanösvénysétán résztvevő csoportok emléklapot kapnak. A program jól illeszkedik az oktatási és szemléletformáló célkitűzésekhez és későbbiekben kiterjeszhető lakossági csoportokra is. A tanösvényen a csoportok vezetésére a Budapesti Természetvédelmi Őrszolgálat bevonásával kerülhet sor. A program részletes kidolgozását a Jegyzői Főosztály Városüzemeltetési Osztálya végzi.

A program hosszútávú célja, hogy ne legyen olyan gyermek Kőbányán, aki nem ismeri a kerületünkben, Budapest szívében lévő természetvédelmi területet és annak védendő élővilágát.

5. „Virágot a szemét helyére”

Azokon a helyszíneken, ahol korábban rendszeresen illegálisan helyeztek el hulladékot javasolom, hogy a korábbi években követett gyakorlatnak megfelelően az idén is kerüljön sor virágültetésre (Mádi utca, Zsombék utca sarok; Mádi utca, Harmat köz sarok; Bihari út, Balkán utca sarok; Gutor tér Árkos utca, Takarékos utca sarok, Kovakő utca széles zöldsáv), amelyben a lakosság segítő közreműködésére is számítani lehet. A virágültetések időpontjáról az Önkormányzat a honlapján, valamint a Kőkert Kft. az ingyenes zöld számon és a honlapján ad tájékoztatást, a növényeket és azok utógondozását a Kőkert Kft. a parkfenntartási feladatai keretében biztosítja.

6. Zöldhulladék gyűjtése és komposztálás

A komposztáló berendezéssel nem rendelkező családi házak és kertes társasházak részére javasolom, hogy a Kőkert Kft. és az Ügyfélközpont közreműködésével az évek óta már jól bevált módon, a 2017-től megnövelt mennyiséggel, ingatlanonként 10 db, saroktelkenként 15 db és társasházi lépcsőházaanként 10 db zöldhulladék-gyűjtőzsákokat 2019-ben is biztosítson az Önkormányzat a közterületi zöldhulladék és lomb gyűjtésének elősegítésére.

A népszerűvé vált Kőbányai Komposztálási Program 2019-ben is folytatódik a „Kőbányai Komposztálási Program – 2019” elnevezésű pályázat kiírásáról szóló 463/2018. (XII.13.) KÖKT határozat alapján.

A komposztálás a lakosság részére a zöldhulladék és az avar környezetbarát hasznosítását teszi lehetővé arra tekintettel is, hogy 2011. december 1-jei hatállyal Budapest Főváros Közgyűlésének a Budapest Főváros szmogriadó-tervéről szóló 69/2008. (XII. 10.) Főv. Kgy. rendelet 4/A. § d) pontja megtiltotta Budapest egész területén az avar és a kerti hulladék elégetését. A komposztálási program fedezetére a költségvetés 4. melléklet 3. pont 3. sora bruttó 635 000 Ft forrást biztosít.

7. Balogh János Kárpát-medencei Környezet- és Egészségvédelmi Csapatverseny

Az országhatáron átnyúló verseny a Bem József Általános Iskolában működő Zöld Dió Alapítvány szervezésében kerül évente megrendezésre a „Környezetvédelmi Világnap” alkalmából. A versenyen évek óta az ország sok pontjáról és határon túli magyar iskolákból is részt vesznek csapatok. A csapatverseny megrendezését segíti az Önkormányzat által évente adott támogatás, amelyre a költségvetés 8. melléklet 31. sora 300 000 Ft összegű forrást biztosít.

8. „Önnek is szeretnék adni virágot” növénypályázat

A nagyszerű „Tiszta udvar, rendes ház”, a „Tiszta, rendezett Kőbányáért” és a „Virágos Kőbányáért” programhoz kapcsolódóan a hagyományos lakossági növénypályázatra a költségvetés 4. melléklet 3. pont 3. sora bruttó 10 350 500 Ft összegű forrást biztosít. A pályázat meghirdetésre került, a pályázati adatlapok benyújtására 2019. március 22. napjáig van lehetőség. A pályázatok elfogadása a jelentkezés sorrendjében, a rendelkezésre álló forrás erejéig történik. A program lebonyolítását a Jegyzői Főosztály végzi.

Kerületünkben talán ez a program mozgatja meg egyszerre a legtöbb lakost, társasházat. Tavasszal – májusban – mintegy tízezer embert érünk el, ösztönözzük őket a virágok, növények elültetésére és egész nyáron tartó gondozására. Ez a program, mivel az érintetteket szinte egész évi folyamatos tevékenységre sarkalljuk, nagymértékben hozzájárul a környezeti és klímatudatos szemléletformáláshoz is.

9. „Madarak és fák napja”

A környezetvédelem fontos célja többek között a nagyvárosokban a meglévő zöldfelületek élővilágának, az állatok élőhelyeinek megőrzése, fejlesztése, népszerűsítése. Ennek elősegítésére a korábbi évek programjainak folytatásaként javaslom, hogy a kerületi iskolák és óvodák részére a „Madarak és fák napja” akcióhoz kapcsolódva 2019-ben is hirdessen az Önkormányzat képzőművészeti pályázatot. 2019-ben a képzőművészeti pályázati anyagok javasolt leadási határideje április 30. Az eredményhirdetésre előreláthatóan május 17-én kerül sor. A 2017. és 2018. évi sikeres kiállítás után javaslom, hogy idén is adjon helyet a benyújtott pályázati anyagokból készült kiállításnak a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ. A képzőművészeti pályázat nyertesei tárgyjutalomban részesülnek.

A tavalyi program folytatásaként bővítjük a közterületeinken látható, különlegesebb fákra vonatkozó tájékoztató táblák számát. A táblák kihelyezése tavasszal várható. A téli madáretetés népszerűsítésével is kiegészül a program.

A „Madarak és Fák Napja” programokhoz a költségvetés 4. melléklet 3. pont 3. sora bruttó 1 905 000 Ft összegű forrást biztosít.

10. „Madárbarát család”

Kőbánya kertvárosias részein lakó családok megszólításával javaslom, hogy ezévtől indítsunk el egy „Madárbarát család” akciót. Az akció célja a városból egyre inkább eltűnő énekesmadarak számára fészkelőhelyeket teremteni, a rendszeres itatásukról, téli etetésükről az akcióban résztvevőkön keresztül gondoskodni. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szakmai segítségével az akcióban résztvevőknek fészkeket, odúkat, fecskepelenkát biztosítunk. A madárbarát családok három évre vállalják a madarak gondozását és évente egyszer tájékoztatást küldenek a náluk fészkelő madarokról, a megjelenő fajtákról. A családok oklevelet és egy kis méretű „Madárbarát család” táblát kapnak. Az akció kapcsolódik a „Madarak és Fák Napja” programhoz, így az arra jóváhagyott forrásból a szükséges eszközök biztosíthatók. A program részletes kidolgozását a Jegyzői Főosztály Városüzemeltetési Osztálya végzi.

11. Környezettudatos kézműves és interaktív szakkörök

A „Zöld Kőbánya – Rajtad múlik” környezet- és klímatudatosságot erősítő projekt keretében környezettudatos kézműves szakkört szervezünk kőbányai alsó tagozatos iskolásoknak, 2019. október 1-jétől 2020. május 31-éig terjedő időszakban, havi egy alkalommal. A szakkör célja, hogy a gyermekek környezettudatos felnőttekké cseperedjenek, vigyázzanak a rendre, tisztaságra, értékeljék a természetes anyagokat, és amit lehet, hasznosítsanak a hulladékokból is. Ezzel alakíthatjuk szemléletüket, értékrendjüket. Elgondolkodhatnak azon, hogy mennyi értékes dolgot dobunk ki, nap mint nap, pedig rengeteg pénzt lehet megspórolni az újrahasznosítással. A tematika az évszakok váltakozásához igazodik, az elkészítendő tárgyak meghatározásakor az ünnepek is segítségünkre lesznek. Az újrahasznosított anyagok mellett nagy mennyiségben használunk természetben található természetes anyagokat, terméseket, magokat, virágokat, köveket, homokot, földet, gyapjút, bőrt, csuhét, vesszőt stb. Ezeket a foglalkozások során kombináljuk is. A szakkörök megtartására a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központban kerül sor.

„Az éghajlatváltozás és hatásai az ember és természet kapcsolatára” tematikával felső tagozatos iskolásoknak szervezünk szakkört 2019. október 1-jétől 2020. május 31-éig, havonta egy alkalommal. Az elméleti és gyakorlati részekből álló interaktív programokat az ember és természet kapcsolata, a bolygónkon zajló klimatikus változások és azok okai, a vizek jelentősége, a „műanyag” bolygó és ezekhez kapcsolódó témákra fűzzük fel külső szakértő bevonásával.

A szakkörökhöz szükséges forrást a KEHOP 1.2.1 pályázaton elnyert forrásból biztosítjuk.

A szakkörök nagymértékben hozzájárulnak a gyermekek környezeti szemléletformálásához. A programok szervezési feladatait a Jegyzői Főosztály látja el.

12. „Színes Kőbánya”

Az elmúlt években a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben foglaltaknak megfelelően, az iskolai közösségi szolgálat keretében, középiskolás diákok közreműködésével parkok, játszóterek színesítésére került sor. A diákok lelkesen vettek részt a munkában, ezért javaslom, hogy 2019-ben is folytatódjék ez a program a helyi lakosok közreműködésével. A program részletes kidolgozását a Jegyzői Főosztály Városüzemeltetési Osztálya végzi. A programhoz a költségvetés-tervezet 4. melléklet 3. pont 3. sora bruttó 635 000 Ft összegű forrást biztosít.

13. „Hulladékcsökkentési hét”

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium koordinálásában zajló „Európai Hulladékcsökkentési Hét” akcióhoz javaslom, hogy csatlakozzon az Önkormányzat. Az akció a helyi programok szervezésével saját ötletek megvalósításával hívja fel a figyelmet a hulladék keletkezése megelőzésére, a keletkezett mennyiség csökkentésére, az újrahasznosítás fontosságára. Az akció keretében óvodák és iskolák számára többek között újrahasznosítási versenyt (hulladékból készült tárgyak, szobrok, képek stb.) hirdetnénk. A program részletes kidolgozását a Jegyzői Főosztály Városüzemeltetési Osztálya végzi. A programhoz külön forrás nem szükséges, a „Föld Napja” akcióhoz elfogadott forrás biztosítja.

14. „Állatok világnapja”

Az „Állatok világnapja” (október 4.) alkalmából a felelős állattartással kapcsolatos előadás, rendezvény megtartását és tájékoztató szóróanyag készítését javaslom. A program részletes kidolgozását a Jegyzői Főosztály Városüzemeltetési Osztálya végzi. A programhoz a költségvetés-tervezet 4. melléklet 3. pont 3. sora bruttó 977 900 Ft összegű forrást irányoz elő.

II. Hatásvizsgálat

A programok és akciók meghirdetése Kőbánya tiszta és rendezett városképi megjelenését a lakosság szemléletformálását interaktív módon segíti elő. A lakosság, az iskolák és óvodák tevékeny bevonása hozzájárul mind a környezettudatos neveléshez, mind pedig a kulturált környezet iránti igény fokozásához, a közösségformáláshoz. A növények beültetésével barátságos, esztétikus lakókörnyezet alakul ki, és azok folyamatos gondozása a környezetért való felelősséget is erősíti.

III. A végrehajtás feltételei

A kerületszépítési akciók programjaihoz a költségvetéstervezet 4. melléklet 3. pont 3. sora összesen 16 408 400 Ft összegű forrást irányoz elő, amelyet a KEHOP1.2.1 pályázaton elnyert forrás és a Kőkert Kft. közreműködése egészít ki.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2019. március „14”

Radványi Gábor

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének

..../2019. (.....) határozata

a 2019. évben tervezett kerületszépítő és szemléletformáló akciókról

1. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 2019. évre a következő kerületszépítési és szemléletformáló akciók megszervezését rendeli el:

- a) „TeSzedd” akció,
- b) „Föld Napja” akció,
- c) „Fogadj örökbe egy fát” akció,
- d) „Tanösvény séták” akció,
- e) „Virágot a szemét helyére” akció,
- f) zöldhulladék gyűjtése,
- g) „Önnek is szeretnék adni virágot” növénypályázat,
- h) „Madarak és Fák Napja” akció,
- i) „Madárbarát család” akció,
- j) környezettudatos kézműves és interaktív szakkörök,
- k) „Színes Kőbánya” akció,
- l) „Hulladékcsökkentési hét” akció, valamint
- m) „Állatok világnapja” akció.

2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a részletes programokat dolgoztassa ki és gondoskodjék a programok Kőbányai Önkormányzat honlapján történő meghirdetéséről, a pályázati felhívás közzétételéről, továbbá a programok lebonyolításáról.

Határidő: 1. pont a)-b) alpont: 2019. április 30.
1. pont c)-m) alpont: 2019. november 30.

Feladatkörében érintett: a Jegyzői Főosztály vezetője
a Kőkert Kőbányai Nonprofit Közhasznú Kft. ügyvezetője